

U S N E S E N Í

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové, JUDr. Lenky Matyášové, JUDr. Petra Průchy a JUDr. Jaroslava Vlašína v právní věci žalobce: **Ö. Y.**, zast. Mgr. Davidem Strupkem, advokátem, se sídlem Jungmannova 31, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 3. 3. 2009, č. j. 46 Az 101/2008 – 123,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Krajský soud v Praze rozsudkem ze dne 3. 3. 2009, č. j. 46 Az 101/2008 – 123, zamítl žalobu žalobce proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-10-724/LE-07-05-2007, ze dne 14. 1. 2008 a rozhodl dále, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, ustanovenému tlumočnickovi Ing. Dr. M. B. přiznal odměnu a náhradu nákladů ve výši 1640,63 Kč a žalovanému uložil zaplatit Mgr. Davidu Strupkovi náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ve výši 5826 Kč. Předmětným rozhodnutím žalovaný neudělil žalobci mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a a § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).

Proti tomuto rozsudku podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost.

Po konstatování přípustnosti kasační stížnosti se Nejvyšší správní soud ve smyslu § 104a zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), zabýval otázkou, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní zájmy stěžovatele. Pokud by tomu tak nebylo, musela by být podle citovaného ustanovení kasační stížnost odmítnuta jako nepřijatelná.

S ohledem na ochranu veřejných subjektivních práv fyzických a právnických osob je vhodné připomenout, že stěžovateli byla soudní ochrana již jednou poskytnuta individuálním projednáním jeho věci na úrovni krajského soudu, a to v plné jurisdikci. Další procesní postup v rámci správního soudnictví nezvyšuje automaticky míru právní ochrany stěžovatele a je podmíněn již zmíněným přesahem vlastních zájmů stěžovatele.

Zákonný pojem „přesah vlastních zájmů stěžovatele“, který je podmínkou přijatelnosti kasační stížnosti, představuje typický neurčitý právní pojem. Do soudního řádu správního byl zaveden novelou č. 350/2005 Sb. s účinností ke dni 13. 10. 2005. Jeho výklad, který demonstrativním výčtem stanovil typická kritéria nepřijatelnosti, byl proveden usnesením Nejvyššího správního soudu ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006 - 39, publikovaným ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 933/2006, všechna rozhodnutí Nejvyššího správního soudu zde citovaná jsou dostupná na www.nssoud.cz.

Nejvyšší správní soud v citovaném rozhodnutí shledal, že o přijatelnou kasační stížnost se může typicky, nikoliv však výlučně, jednat v následujících případech: 1) Kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu; 2) Kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně. Rozdílnost v judikatuře přitom může vyvstat na úrovni krajských soudů i v rámci Nejvyššího správního soudu; 3) Kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit tzv. judikatorní odklon. To znamená, že Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně; 4) Další případ přijatelnosti kasační stížnosti bude dán tehdy, pokud by bylo v napadeném rozhodnutí krajského soudu shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) Krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu; b) Krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva. Zde je však třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není v rámci této kategorie přijatelnosti povolán přezkoumávat němž se lze důvodně domnívat, že kdyby k němu nedošlo, věcné rozhodnutí krajského soudu by bylo odlišné.

Přijatelnost kasační stížnosti je třeba odlišovat od přípustnosti kasační stížnosti na straně jedné a důvodnosti na straně druhé. Přípustnost (či spíše absence některého z důvodů nepřípustnosti) kasační stížnosti je dána splněním zákonných procesních předpokladů, jako je včasné podání kasační stížnosti (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), řádné zastoupení (§ 105 odst. 2 s. ř. s.), absence dalších zákonných důvodů nepřípustnosti (§ 104 s. ř. s.), apod. Důvodnost kasační stížnosti na straně druhé je otázkou věcného posouzení kasačních důvodů stěžovatelem uváděných (§ 103 odst. 1 s. ř. s.).

Pokud kasační stížnost splňuje zákonné podmínky procesní přípustnosti, pak je zkoumán přesah vlastních zájmů stěžovatele, tedy její přijatelnost. Jinými slovy, přichází-li stěžovatel s námitkami, o nichž se Nejvyšší správní soud vyslovil již dříve a své rozhodnutí zveřejnil, není nutné, ani efektivní, aby v obdobné věci znovu jednal a rozhodoval, když výsledkem by nepochybně byl stejný závěr. Teprve je-li kasační stížnost přípustná i přijatelná, Nejvyšší správní soud posoudí její důvodnost.

Z výše uvedeného plyne, že v zájmu stěžovatele v řízení o kasační stížnosti ve věcech mezinárodní ochrany není jenom splnit podmínky přípustnosti kasační stížnosti a svoji stížnost opřít o některý z důvodů kasační stížnosti stanovený § 103 odst. 1 s. ř. s. Zájmem stěžovatele je rovněž uvést, v čem spatřuje přesah svých vlastních zájmů, a z jakého důvodu by tedy měl Nejvyšší správní soud předloženou kasační stížnost věcně projednat.

Zde je nutné uvést, že stěžovatel žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud tak mohl přijatelnost kasační stížnosti posoudit pouze v obecné rovině za použití shora nastíněných kritérií.

Stěžovatel v kasační stížnosti označil důvody podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. V ní namítal, že v prvním doplnění žaloby jako důvod, pro který mu měla být udělena mezinárodní ochrana, uváděl skutečnost, že je Kurd a je pronásledován pro zastávání politických názorů. V replice k vyjádření žalovaného rozvedl argumentaci použitou ve správním řízení, a sice že měl obavu z toho, že v rámci vojenské služby bude nasazen na kurdských územích. Navrhl přitom důkazy jednak k otázce, zda byli kurdští odvedenci nasazováni v kritických oblastech, a dále k otázce, do jaké míry se armáda a četnictvo podíleli na represích vůči kurdskému obyvatelstvu, čímž neměl na mysli jen střety s ozbrojenci, ale i zásahy proti civilnímu obyvatelstvu. Stěžovatel souhlasil s tím, že není pochyb o tom, že služba v armádě není sama o sobě důvodem, pro který by bylo namístě přiznávat občanům daného státu mezinárodní ochranu. Uvedl, že krajský soud vyhodnotil část ze shora uvedené skupiny důkazů, když v napadeném rozsudku připustil, že se stává, že kurdští ozbrojenci jsou nasazováni v kritických oblastech, nejsou však záměrně využíváni v bojích proti „teroristům“. Tyto závěry ovšem soud nehodnotil ve vzájemné souvislosti s dalšími tvrzeními a důkazy, a sice, že armáda a četnictvo jsou vnímány jako nepřátelské kurdskému obyvatelstvu, protože se chovají represivně nejen vůči ozbrojeným skupinám, kde by se to dalo vnímat jako oprávněné, ale i vůči civilistům, čímž tyto ozbrojené složky dostávají punc utlačovatele. Dále poukázal na to, že krajský soud opomněl zjištěné skutečnosti vyhodnotit ve vzájemné souvislosti s tvrzením, že samotná kurdská příslušnost v Turecku znamená nepřítelství orgánů a vede často k pronásledování osoby pro její národnost a politické názory. Stěžovatel upozornil, že kdyby krajský soud hodnotil všechny důkazy a zjištěné skutečnosti ve vzájemné souvislosti, jevila by se stěžovatelova služba v turecké armádě ve zcela jiném světle. Samotná služba v armádě a četnictvu vnímaných jako utlačovatelské složky dopouštějící se represí proti civilnímu obyvatelstvu musí logicky přinášet příslušníku téhož národa určitou míru psychických útrap. Ta je pak pochopitelně násobena byť i jen hypotetickým rizikem, že by bylo po takové osobě požadováno, aby se sama represí proti národu, z něž pochází, účastnila. Takové postavení pak je, podle názoru stěžovatele, důvodem k udělení mezinárodní ochrany. S ohledem na výše uvedené stěžovatel navrhl, aby Nejvyšší správní soud rozsudek zrušil a věc vrátil Krajskému soudu v Praze k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud předesílá, že v řízení o udělení mezinárodní ochrany je rozhodující pro posouzení naplnění zákonných podmínek, ale i pro rozsah dokazování, uvedení důvodů žadatelem v žádosti, při pohovoru, nebo v jiných podáních učiněných do vydání rozhodnutí správního orgánu.

Stěžovatel v řízení před žalovaným odůvodňoval svou žádost tím, že „Zde chce bydlet“, „Zde člověk může žít svobodně a má práva“, „U nás je válka“ a „Potlačování Kurdů“. Tyto obecné formulace však dále nespécifikoval, zejména nikterak nepopisoval, jakým způsobem a v jaké intenzitě docházelo k jeho pronásledování v zemi původu. Z uvedeného vyplývá, že stěžovatel neuvedl žádné skutečnosti, které by byly podřaditelné pod důvody pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu. Jestliže v žádosti o udělení azylu a v průběhu azylového řízení uváděl stěžovatel pouze důvody výše uvedené, nelze žalovanému vytýkat, že nehodnotil skutečnosti jiné, než stěžovatelem uplatněné. K tomuto uvedl Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 27/2003 - 48, že „*newádí-li žadatel o azyl skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., jde o žádost zjevně nedůvodnou, kterou lze zamítnout podle § 16 odst. 1 písm. g) zákona o azylu při dodržení lhůty uvedené v § 16 odst. 2 tohoto zákona*“.

Podobně v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 20. 11. 2003, č. j. 2 Azs 27/2003 – 59, je uvedeno, že ze zákona o azylu lze dovodit, že správní orgán má povinnost zjišťovat skutečnosti rozhodné pro udělení azylu podle ustanovení § 12 tohoto zákona jen tehdy, jestliže žadatel o udělení azylu alespoň tvrdí, že existují důvody v tomto ustanovení uvedené, případně neuvádí jen důvody ekonomické. „V opačném případě žádost jako zjevně nedůvodnou zamítne. Nedojde-li k zamítnutí žádosti jako zjevně nedůvodné ve lhůtě třiceti dnů od zahájení správního řízení, vydá rozhodnutí dle ustanovení § 12 s dalšími akcesorickými výroky. To ovšem neznamená a z žádného ustanovení zákona tak nelze dovodit, že by správnímu orgánu za této situace vznikla povinnost, aby sám domýšlel právně relevantní důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné a posléze k těmto důvodům činil příslušná skutková zjištění.“ Povinnost zjistit skutečný stav věci podle citovaného rozsudku má správní orgán pouze v rozsahu důvodů, které žadatel v průběhu správního řízení uvedl.

Nejvyšší správní soud dále poukazuje na svůj rozsudek ze dne 26. 2. 2004, č. j. 5 Azs 50/2003 - 47, podle kterého „správní orgán nemá povinnost sám domýšlet důvody pro udělení azylu žadatelem neuplatněné.“

Podobně v rozsudku ze dne 18. 12. 2003, č. j. 5 Azs 24/2003 - 42, Nejvyšší správní soud uvedl, že „správní orgán není povinen hodnotit jiné skutečnosti než ty, které žadatel o azyl uvedl jako důvody, pro které o azyl žádá.“

K námitkám proti postupu Krajského soudu v Praze Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že rozsah přezkumu správního rozhodnutí je ve správním soudnictví vymezen žalobními body, jak Nejvyšší správní soud uvedl např. v rozsudku ze dne 31. 8. 2005, č. j. 6 As 45/2004 - 84, nebo v rozsudku ze dne 30. 10. 2003, č. j. 5 A 62/2000 - 27, či v rozsudku ze dne 22. 10. 2003, č. j. 7 Azs 22/2003 - 42. K tomu nutno dodat, že stěžovatel nevznesl žádné námitky proti výroku o neudělení mezinárodní ochrany podle § 13 zákona o azylu, ani proti výroku o neudělení humanitárního azylu podle § 14 zákona o azylu. Nejvyšší správní soud doplňuje, že „soudem prováděné dokazování vždy musí směřovat výlučně ke osvědčení skutkového stavu v době rozhodování správního orgánu; ke skutkovým novotám se zásadně nepřiblíží“ (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 3. 2007, č. j. 1 As 32/2006 - 99, publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 1275/2007).

K námitce stěžovatele, že má obavu z nástupu k výkonu základní vojenské služby, se Nejvyšší správní soud vyjádřil v rozsudku ze dne 29. 3. 2004, č. j. 5 Azs 4/2004 – 49, tak, že „odmítání nástupu k výkonu základní vojenské služby, která je ve státě původu povinná, nelze bez dalšího považovat za důvod pro udělení azylu podle § 12 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., zvláště není-li takové odmítání spojeno s reálně projeveným politickým přesvědčením nebo náboženstvím“.

Z výše uvedeného je zřejmé, že ustálená a vnitřně jednotná judikatura Nejvyššího správního soudu (citované rozsudky jsou dostupné na www.nssoud.cz) poskytuje dostatečnou odpověď na všechny přípustné námitky podávané v kasační stížnosti. Za situace, kdy stěžovatel sám žádné důvody přijatelnosti kasační stížnosti netvrdil, Nejvyšší správní soud konstatuje, že kasační stížnost svým významem podstatně nepřesahuje vlastní zájmy stěžovatele.

Nejvyšší správní soud shledal kasační stížnost nepřijatelnou, proto ji podle ustanovení § 104a s. ř. s. odmítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle ustanovení § 60 odst. 3, § 120 s. ř. s., podle něhož žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť kasační stížnost byla odmítnuta.

Poučení: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 26. srpna 2009

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu